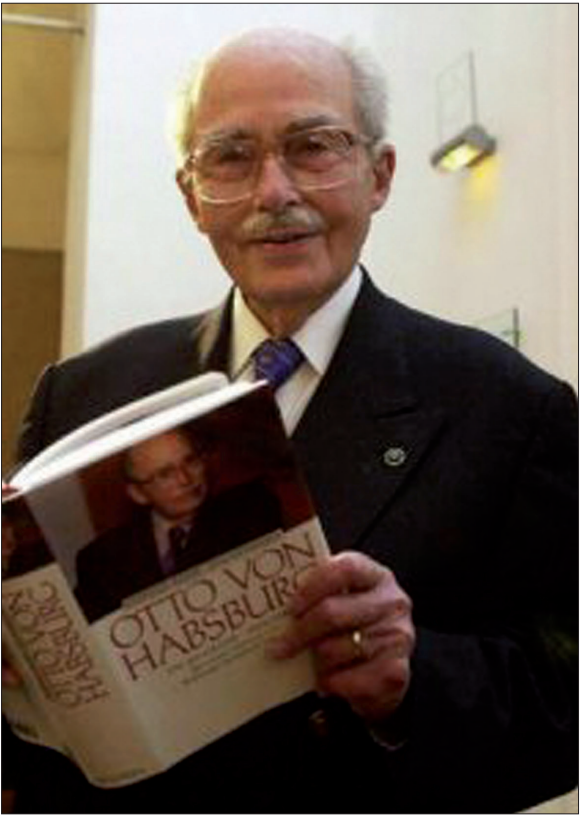


Na Dunaju so pokopali Otona Habsburškega Zvonovi žalostno pojo

Dne 16. julija 2011 je Dunaj še enkrat in mogoče zadnjič v zgodovini doživel "cesarski" pogreb. Ogromna množica ljudi iz Avstrije in drugih držav se je poslovlila od nekronanega "cesarja" in zadnjega avstro-ogrskega prestolonaslednika Otona Habsburškega, ki je na začetku meseca umrl v devetindevdesetem letu življenja v svoji vili na Bavarskem. Tako kot leta 1989 ob pogrebu njegove matere cesarice Cite, žene zadnjega cesarja Karla I., ki je umrl v izgnanstvu na portugalskem otoku Madeira, so se še enkrat žalobno oglasili zvonovi vseh glavnih cerkva v središčnem delu Dunaja, mimo katerih se je pomikal žalni sprevod s pokojnikom po svečani maši zadušnici, ki jo je vodil v katedrali sv. Štefana dunajski kardinal Christoph Schönborn ob so-maševanju škofov iz vseh območij nekdanje avstro-ogrske monarhije. Slovence je zastopal škof Anton Jamnik.



Na trenutke se zazdi, da je dunajski pogreb imel simboličen pomen. Udeležili se ga niso le razmeroma maloštevilni tradicionalisti in legitimisti, visoko evropsko plemstvo in korporacije monarhističnih skupin, med njimi tudi predstavništvo mesta Trst (ki se ima monarhiji zahvaliti za svoj razvoj in razcvet) z velikim napisom TRIESTE, temveč poleg številnih radovednežev tudi nekdanji največji nasprotniki monarhije – socialisti, ki so še pred nekaj desetletji delili po Dunaju in Avstriji protestne zapiske proti Habsburžanom z napisom "Naš moto je cesar Otto!" Med mašo za pokojnika v katedrali svetega Štefana sta bila med drugim navzoča predsednik avstrijske republike dr. Fischer (svoje dni hud nasprotnik Habsburžanov) in sedanji avstrijski socialno-demokratski kancler Faymann. Oba sta skupaj z domačini in tuji udeleženci pogreba celo sodelovala pri petju nekdanje cesarske himne. Ob tem je opazovalec dogodka moral nehotе pomisliti na že skoraj celo stoletje obstajajoči mit o nekdanjem vzorno urejenem avstrijskem cesarstvu in njegovih pravičnih in dobrih vladarjih, čeprav je jasno, da je bilo v veliki multinacionalni državi tudi veliko neurejenih političnih in socialnih problemov in vidnih napetosti med različnimi skupinami. Toda z vidika tistega, kar je monarhiji v vseh usodnih negativnostih z vojnami in primitivnimi diktaturami vseh vrst marsikdaj sledilo, ni čudno, da še vedno obstaja nekakšno hrepenenje po Kakaniji, kot je cesarstvo ironično ljubezno imenoval znani avstrijski pisatelj Robert Musil in po času dobrega starega cesarja Franca Jožefa, ko je vselej in povsod staroslavno zadonela Radetzkyjeva koračnica, kar je ime nitno opisal nesrečni avstro-ogrski monarhist in pomembni pisatelj Joseph Roth v istoimenskem romanu. Mit stare Avstrije se je od njenega konca skozi vse premene časa razlival in slavno prelival čez nekdanje avstro-ogrske dežele, ki so postale samostojne države, vid-

no sodobno podoba pa mu je v razmišljanjih o povezovalnih razsežnostih multinacionalne Srednje Evrope dodal še Tržačan Claudio Magris. Pokojni Oton Habsburški je leta 1916 po smrti cesarja Franca Jožefa I. postal s štirimi leti prestolonaslednik velikanske države, ki se je nahajala v temnem času prve svetovne vojne. Njegov oče in zadnji cesar Karel I., ki ga je papež Janez Pavel II. proglasil za blaže-

darske oblasti. Pozneje se je postopoma spravljal z avstrijsko republikansko ustavo in politiko. Karizmatični socialistični kancler Kreisky mu je leta 1972 ponudil roko in nekdanji prestolonaslednik je začel prihajati na obiske v Avstrijo celo s svojo strogo materjo Cito, ki se ni nikoli odpovedala prestolu in se je do zadnjega občutila kot legitimna avstrijska cesarica. Ob svojem obisku leta 1981 z mašo v stolnici sv. Štefana je med drugim izjavila, da vsak dan moli za svoje narode, med katerimi je med prvimi imenovala Slovence. Po drugi svetovni vojni se je Oton Habsburški začel vidno zavzemati za idejo združene Evrope. Postal je glavni pobudnik široke razvejenega panevropskega gibanja. V Evropskem parlamentu se je kot poslanec Zvezne republike Nemčije dinamično vključeval v evropski združevalni proces. Vidno se je zavzel tudi za samostojnost Slovenije. Vendar je bodočnost Evrope doumel v širokem zgodovinsko utemeljenem okviru, ki se je dvigal daleč čez današnjo pragmatično kramarsko trgovinarsko politiko, ki je evropsko združevanje zavledla v težko krizo.

Zavzemal se je za duhovno Evropo, temelječo na humanizmu in krščanskem izročilu, s katerim bo mogoče zagotoviti trajni mir in vzajemno ravnotežje med narodi. Iz svoje težke usode - pravzaprav bi bil moral postati vladar ene najpomembnejših svetovnih držav - je Oton Habsburški naredil nekaj najboljšega. Čeprav rojen v eni najstarejših evropskih aristokratskih družin, iz katere so skozi stoletja prihajali vladarji Svetega Rimskega cesarstva in pozneje Avstrije, ki so bili istočasno kot vojvode Kranjske, Štajerske in Koroške tudi slovenski deželni knezi, ni po izgubi habsburške politične moči brezperspektivno sanjal o slavni preteklosti, temveč se je na premišljen način vključil v novi družbeni in politični kontekst in skušal – čeprav po srcu visok aristokrat in legitimist – sodelovati pri oblikovanju Evrope v demokratičnih strukturah novega časa.



svojemu "tisočletnemu" Nemškemu Rajhu. Pred drugo svetovno vojno je še upal, da bo mogoče ponovno vzpostaviti na federalni način preoblikovano monarhijo, vendar se mu te želje kljub naklonjenosti predvojnega avstrijskega režima zaradi nasprotovanja velesil in številnih drugih držav niso izpolnile. Kljub temu se (podobno kot njegov oče Karel) vse do leta 1961 ni odpovedal opciji prevzema vla-

Kot oster nasprotnik totalitarizmov, še posebej fašizma, nacizma in komunizma, je z zadovoljstvom opazoval in podpiral demokratične procese v nekdanjih komunističnih državah Evrope, ki so narode nekdanje monarhije spet pripeljali nazaj v jedro evropskega ustroja. Bil je tudi kvalite-ten, globoko religiozen mislec in publicist, avtor številnih političnih knjig v nemščini, francoščini in madžarščini, ki jo je odlično

obvladal. Že leta 1957 je v nemščini objavil knjigo Socialni red jutrišnjega časa. V publikaciji Evropa – velesila ali bojno polje se je leta 1963 odločno zavzel za novo obdobje stalnega miru. V knjigah Karel V. (1967) in Karel IV. – Evropski knez miru (1978) je razglabljal o dveh svojih pomembnih cesarskih prednikih. Leta 1966 je objavil v nemščini razmišljanje Božja roka v zgodovini, leta 1999 pa publikacijo Panevropska ideja – vizija postaja resničnost.

Oton Habsburški je bil tudi član mednarodnega pisateljskega združenja P. E. N. Od leta 1969, ko postanem tudi sam najprej član P. E. N. - a pisatelj v eksilu, je moj starejši pisateljski kolega. Osebnostno izredno skromen in priazen do vsakega človeka, mi s svojega habsburškega zornega kota, ko mi Avstrija podeli avstrijsko državljanstvo, ljubezno čestita z besedami, da spet vstopam kot Slovenec v "staro novo domovino", iz svoje vile v Pöckingu na Bavarskem pa se mi tudi pismeno zahvali, ko mu podarim svojo prvo v nemščini izdano pripovedno knjigo Erfahrung mit Gewittern (Izkušnje z nevihtami). V nekem smislu si je Oton Habsburški na vsak način zaslužil večurni veličastni pogreb, ki je 16. julija potekal pod zastavo Svetega rimskega cesarstva in zastavami avstro-ogrske monarhije med častnimi streli iz pušk in dvajsetimi poslovenilnimi topovskimi streli na Heldenplatzu (Trgu junakov) od Svetega Štefana po glavnih dunajskih ulicah do kapucinske grobnice, kjer je pokopana večina nemškorskih in avstrijskih cesarjev in cesaric. Za krsto sta med drugim stopala Otonov najstarejši sin Karel in najstarejši vnuk Ferdinand Zvonimir (v Zagrebu ga je krstil kardinal Kuharič). Pravzaprav je to bil simbolični pokop cesarstva 92 let po koncu Avstro-Ogrske. In še enkrat se je pred zaprtimi vrati kapucinske cerkve odigral starodavni obred, ko je odličnik v črni uniformi udaril po zaprtih vratih s prošnjo, naj jih odpro, ker prosi za vstop "njegova cesarska in kraljevska visokost nadvojvoda Oton, kronski princ Avstrije, kraljevski princ Češke in Madžarske in tako dalje..." Vendar se kljub zvenečemu naslovu vrata niso odprla, temveč se je zaslislal odgovor: "Ne poznamo ga!" Še enkrat je odličnik pred vrati skušal izprositi prestolonaslednikov vstop z "malim častnim naslovom". Toda tudi tokrat se niso omehčala srca strogih kapucinov. Šele ob tretjem poskusu, ko je prosilec pokleknil pred vrata in zaklical, "Jaz sem, vaš ubogi brat Oton, grešnik..." so se vrata odprla.

Ta odgovod vsem naslovom ob odstopu iz zemeljskega življenja in prestopu v novo božjo Resničnost in Pravičnost je popolnoma odgovarjala Otonovi religiozni filozofiji. Do konca je hotel tudi ostati solidaren z vsemi narodi in deželami, ki bi jim ob drugačnem zgodovinskem razvoju, kot se zdi, zelo zelo dolgo in demokratično vladal.

Medtem ko njegovo truplo počiva na Dunaju, je svoje srce – po stari habsburški tradiciji - ob smrti daroval Madžarom, ki so ga pokopali v posebni žari v benediktinskem samostanu Pannonhorma. Naj visoki gospod, kot je pokojnika ob pogrebni slovesnosti v katedrali sv. Štefana nagovoril kardinal Schönborn, počiva v miru. Naredil je veliko dobrega za mir med ljudmi in za mir v Evropi.

Lev Detela

Kratki

PD Kočna Sveče / Simpozij ob 25-letnici smrti umetnika profesorja Franceta Goršeta

Vabimo Goršetove prijatelje, znanke in ljubitelje umetnosti v soboto, 30. julija 2011, v galerijo Gorše v Svečah!

Spored: ob 9.30 bomo obhajali spominsko mašo v farni cerkvi sv. Lamberta v Svečah z rektorjem Jožetom Kopeinikom; po maši zajtrk pred galerijo Gorše; ob 11.00 začetek predavanj, ob 14.00 priložnost za kosilo po naročilu.

Predavajo: Odeta Gorše (Novo mesto), Ivo Jevnikar (Trst), Verena Koršič (Ljubljana/Gorica), Travica Maleš Grešak (Zgornja Rečica pri Laškem), Andrej Smrekar (Ljubljana) in Drago Štoka (Trst).

Pri okrogli mizi bodo sodelovali, če bodo razmere (zdravje/oddaljenost) dovoljevale: Janez Arnež, Marija Inzko, Jože Vodlan (ZDA). Po predavanjih bo družabno srečanje. Zamisel in organizacija simpozija Alenka Weber Inzko v sodelovanju s Fabjanom Hafnerjem. Informacije: Alenka Weber Inzko (tel.: 0043 650 50590 05)



Gorše, avtoportret, 1971

Revija MLADIKA / Literarni natečaj 2011

- Revija Mladika razpisuje XL. nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi.
- Na razpolago so naslednje denarne nagrade: **PROZA** - prva nagrada 500 evrov, druga nagrada 300 evrov, tretja nagrada 250 evrov; **PESMI** - prva nagrada 300 evrov, druga nagrada 150 evrov, tretja nagrada 100 evrov.
- Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih (format A4) na naslov MLADIKA, Ulica Donizetti 3, 34133 TRST, **do 1. decembra 2011**. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presegajo deset tipkanih strani (oziroma 25.000 znakov), ciklus poezije pa naj predstavlja samo izbor najboljših pesmi (največ deset). Tekste in šifre lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov: redakcija@mladika.com
- Ocenjevalno komisijo sestavljajo: pisateljica Vilma Purič, prevajalka prof. Diomira Fabjan Bajc, pisateljica Evelina Umek, prof. Marija Cenda ter odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.
- Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku – Prešernovem dnevu – na javni prireditvi in v medijih. Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 2012. Objavljena bodo lahko tudi nenagrajena dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo. Rokopisov ne vračamo!

Poslušajmo ... z branjem

Tomaž Nedoh Group – Reflections/Odsevi/Riflessioni (ZKP RTV Slovenija, 2011)

Beseda poslušalnica Novega glasa, v kateri se teden za tednom spoprijemamo z glasbenimi cvetkami in zvočnimi čebelicami domačega in svetovnega merila, je tokrat četrta za povrstjo. Privoščili si bomo enega boljših glasbenih projektov primorskih ustvarjalcev v letošnjem letu, in sicer dosežek saksofonista Tomaža Nedoha s trojezičnim naslovom Reflections/Odsevi/Riflessioni. V Odsevih se odseva življenjske zgodbe in izkušnje mladega Lokevčana v domačem okolju med Krasom, Goriškimi Brdi in Jadranskim morjem v lahki, poslušljivi jazz obliki. Nedoh je svoj prvi, leta 2009 izdani plošček

s pomenljivim naslovom Bonaca posvetil uglasbitvi različnih vetrov, ki udarjajo ob slovensko Primorje. S svojim prvencem je mladi, a preizkušeni Nedoh spodbudil poslušalca s kakovostnim, brezkompromisnim delom ter opozoril na čar sopranskega saksofona. Tokrat se Tomaž Nedoh podpisuje z bogato zasedbo in dvojnimi CD/DVD izdelkom. Gre za posnetke "v živo" iz avgusta 2010, ko je Tomaž Nedoh Group nastopil v Goriških Brdih na domačiji Kabaj. Spremljamo ga lahko torej tako v zvoku kot v premični sliki, doživite pa je nadvse prijetno. Reflections/odsevi/ riflessioni je album mehkih instrumentalnih poljan, v katerih se methenyjevske kitare (Marko Čepak) in božajoče klaviature (Giuliano Esposito) v ozadju prepletajo z občutenimi 80s jazz solazami saksofona ter vokalom (Martina Feri), ki "igra" kot instrument. Ritmično in harmonsko vzdusje je nadvse konceptualno in pomirjujoče, a vendar razgibano, zato predlagam izdelek v ozadje romantični večerji ob svečkah ali v oporo domišljajskim potovanjem.

Jernej Šček

